

C-439/23. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2023. július 13.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Tribunale Civile di Padova (Olaszország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2023. június 22.

Felperes:

KV

Alperes:

CNR – Consiglio Nazionale delle Ricerche

Az alapeljárás tárgya

Kereset, amelyet KV terjesztett elő a Consiglio Nazionale delle Ricerchénél (nemzeti kutatási tanács, Olaszország; a továbbiakban: C. N. R.) a határozatlan időre történő alkalmazását megelőzően különféle határozott idejű munkaszerződések alapján végzett munka teljes időszakának – a szolgálati idő és az ahhoz kapcsolódó béremelések szempontjából történő – elismeréséhez való jogának megállapítása, valamint a C. N. R.-nek a szakmai előmenetelének helyreállítására és az esedékessé váló bérkülönbözetek megfizetésére kötelezése iránt.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

Az EUMSZ 267. cikkben alapuló kérelem, amelynek tárgyát az 1999/70/EK irányelv 4. szakasza 1. pontjának értelmezése, különösen pedig az képezi, hogy az alkalmazható-e egyrészt az említett irányelv hatálybalépése előtt, másrészt pedig az irányelv hatálybalépésének napja és a tagállamok számára az irányelv átültetése

tekintetében előírt határidő lejárta között megkötött és megszűnő, határozott idejű munkaszerződésekre.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Időbeli hatályánál fogva alkalmazandó-e az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodásról szóló, 1999. június 28-i 1999/70/EK tanácsi irányelv 4. szakaszának 1. pontja:

- az 1999/70/EK irányelv hatálybalépését (1999. július 10.) megelőzően létrejövő és a szerződésben foglalt határidő elteltével megszűnő, határozott ideig tartó munkaviszonyokra;
- az 1999/70/EK irányelv hatálybalépését (1999. július 10.) megelőzően kötött egyedi munkaszerződés alapján létrejövő és a szerződésben foglalt határidő elteltével az irányelv hatálybalépése és a tagállamok számára az irányelv átültetése tekintetében előírt határidő lejárta (2001. július 10.) között megszűnő, határozott ideig tartó munkaviszonyokra;
- az 1999/70/EK irányelv hatálybalépése (1999. július 10.) és a tagállamok számára az irányelv átültetése tekintetében előírt határidő lejárta (2001. július 10.) között megkötött egyedi munkaszerződés alapján létrejövő és a szerződésben foglalt határidőnek az irányelv átültetési határidejét követő elteltével megszűnő, határozott ideig tartó munkaviszonyokra?

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések

Az Európai Unió Alapjogi Chartája, különösen annak 21. cikke;

Az 1999/70/EK irányelv, különösen annak 4. szakasza, amely a határozott időre alkalmazott munkavállalók és a velük összehasonlítható állandó munkavállalók közötti hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvét rögzíti;

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés, különösen annak 267. cikke.

A hivatkozott nemzeti rendelkezések

Az 1999/70/EK irányelvet végrehajtó, 2001. október 24-től hatályos decreto legislativo 6 settembre 2001, n. 368 (2001. szeptember 6-i 368.sz., felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet), különösen annak 6. cikke, amelynek értelmében a határozott idejű munkaszerződéssel alkalmazott munkavállalót a vele összehasonlítható állandó munkavállaló esetében előírt szabadság és valamennyi juttatás a munkavégzés időszakával arányosan illeti meg, feltéve hogy ez nem objektíve összeegyeztethetetlen a határozott idejű szerződés természetével.

A legge 20 marzo 1975, n. 70 (1975. március 20-i 70. sz. törvény) alapeljárás tényállásának megvalósulása időpontjában hatályos szövege; különösen a 36. cikk, amelynek értelmében a C. N. R. legfeljebb öt évre szóló határozott idejű szerződésekkel kutatókat és magasan képzett szakszemélyzetet alkalmazhat.

A tényállás és az alapeljárás rövid bemutatása

- 1 A C. N. R. – olyan olasz közjogi szervezet, amelynek feladata, hogy kutatási tevékenységet végezzen és mozdítson elő az ismeretek fejlesztésének és azok alkalmazásának fő területein – a KV felperessel az 1975. március 20-i 70. sz. törvény 36. cikkének megfelelően több határozott idejű munkaszerződést kötött.
- 2 A C. N. R. KV-t konkrétan 1993. november 2. és 1995. március 31. között, valamint 1995. augusztus 1. és 2000. augusztus 1. között III. szintű technológusként, míg 2000. szeptember 4. és 2001. december 31. között III. szintű kutatóként alkalmazta.
- 3 Ez utóbbi szerződés 2001. szeptember 30-án, azt követően szűnt meg, hogy KV sikeresen szerepelt egy nyilvános versenyvizsgán, aminek következtében 2001. október 1-jétől határozatlan időre III. szintű kutatóként nevezték ki.
- 4 A tagállamok számára az 1999/70/EK irányelv átültetése tekintetében előírt határidő lejárt, vagyis 2001. július 10. előtt megkötött, fent említett határozott idejű munkaszerződések alapján teljesített szolgálati időt azonban a határozatlan időre történő alkalmazásakor nem ismerték el KV javára.
- 5 KV ezért 2002. február 8-án keresetet terjesztett a Tribunale di Padova (padovai bíróság, Olaszország) elé, amellyel a fent említett három határozott idejű munkaszerződés alapján végzett munka időszakának a szolgálati idő megszerzése és annak a díjazásra gyakorolt hatása szempontjából történő elismerését kérte.

Az alapeljárásban részt vevő felek főbb érvei

- 6 Az eljárásban részt vevő C. N. R. a kereset elutasítását kéri az 1999/70/EK irányelv visszaható hatályának hiánya miatt.

Az előzetes döntéshozatalra utalás indokainak rövid bemutatása

- 7 A kérdést előterjesztő bíróság mindenekelőtt rámutat arra, hogy az alapeljárásban nem képezi vita tárgyát, hogy az olasz jogrendben – az eredetileg is határozatlan időre alkalmazott és azonos feladatokat ellátó alkalmazottak által végzett munkától eltérően – a 70/1975. sz. törvény 36. cikke alapján határozott időre alkalmazott munkavállaló által végzett munka időszakai még későbbi határozatlan időre történő alkalmazás esetén sem számítanak bele az összességében megszerzett szolgálati időbe.

- 8 A kérdést előterjesztő bíróság úgy ítéli meg, hogy a szóban forgó előzetes döntéshozatal iránti kérelem szempontjából relevanciával bír az 1999. július 10-től hatályos és a tagállamok által 2001. július 10-ig átültetendő 1999/70/EK irányelv 4. szakasza 1. pontjának időbeli hatályával kapcsolatos kérdés. E tekintetben megállapítja, hogy az olasz ítélkezési gyakorlatban két eltérő irányvonal létezik.
- 9 Az egyik irányvonal szerint az említett irányelv 4. szakasza, tehát a hátrányos megkülönböztetés tilalmának abban rögzített elve nem vonatkozik a teljes egészükben a tagállamok számára az irányelv átültetése tekintetében előírt határidő előtt fennálló, határozott ideig tartó munkaviszonyokra. Ezt alátámasztja a visszaható hatály tilalmának uniós jogi elve, amelynek alapján az anyagi jogi szabályok kizárólag a hatálybalépésüktől kezdődően felmerülő tényállásokra alkalmazandók, kivéve ha maga az uniós jog azok visszaható hatályát állapítja meg.
- 10 A másik és újabb – a Corte di cassazione (semmtószerű, Olaszország) nemzeti ítélkezési gyakorlatában látszólag már megszilárdult – irányvonal szerint a határozatlan időre alkalmazott munkavállaló teljes szolgálati idejének kiszámítása szempontjából az 1999/70/EK irányelv hatálybalépését megelőzően fennálló és teljes egészükben azt megelőzően lezáruló, határozott idejű munkavégzés időszakai is figyelembe vehetők. Ez az irányelv az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlatában megszilárdult azon értelmezési elven alapul, amely szerint a kivételektől eltekintve az új jogszabályt azonnal alkalmazni kell a korábbi jogszabály hatálya alatt keletkezett helyzetek „jövőbeli hatásaira” (2010. június 10-i INPS-ítélet, C-395/08 és C-396/08, 53. pont; 2013. szeptember 12-i Kuso-ítélet, C-614/11, 25. pont; 1970. április 14-i Brock-ítélet, C-68/69, 7. pont; 1986. július 10-i Licata kontra CES-ítélet, C-270/84, 31. pont; 2002. április 18-i Duchon-ítélet, C-290/00, 21. pont; 2008. december 11-i Bizottság kontra Freistaat Sachsen-ítélet, C-334/07, 43. pont; 2008. december 22-i Centeno Mediavilla és társai kontra Bizottság-ítélet, C-443/07, 61. pont).
- 11 Mindazonáltal a kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint a Bíróság által ítélkezési gyakorlatában elfogadott, fent említett értelmezési elvet úgy kell érteni, hogy az a fent említett ítélkezési gyakorlatbeli irányvonalak közül az elsőt támasztja alá. Amikor ugyanis a Bíróság megállapítja, hogy az új jogszabályt alkalmazni kell a „jövőbeli hatásokra”, főszabály szerint kizárólag az új uniós jogszabály hatálybalépése előtt felmerülő, lényegében megszakítás nélkül az azt követő időszakokra is átnyúló tényállásokra kíván utalni, nem pedig az új jogszabály hatálybalépése előtt felmerülő és teljes egészében az előtt megszűnő helyzetekre.
- 12 A kérdést előterjesztő bíróság szerint e következtetés összhangban van azokkal a korlátokkal, amelyeket a jogbiztonság és a bizalomvédelem elve követel meg, amelyek kizárják, hogy az uniós anyagi jogi jogszabályok a hatálybalépésüket megelőzően megszerzett jogi helyzetekre vonatkozzanak, hacsak a szövegükből, céljukból és rendszertani elhelyezkedésükből az ilyen értelmezés világosan nem következik (2021. február 25-i Caisse pour l’avenir des enfants-ítélet, C-129/20, 31. pont; 2002. január 29-i Pokrzeptowicz-Meyer-ítélet, C-162/00, 49–50. pont;

2015. március 26-i Bizottság kontra Moravia Gas Storage ítélet, C-596/13 P, 32. és 33. pont; 2013. november 7-i Gemeinde Altrip és társai ítélet, C-72/12, 22. pont; 1981. november 12-i Meridionale Industria Salumi és társai ítélet, 212/80–217/80, 9. pont; 2006. február 23-i Molenbergnatie ítélet, C-201/04, 31. pont; 1982. február 10-i Bout ítélet, C-21/81, 13. pont; 1993. július 15-i GruSa Fleisch ítélet, C-34/92, 22. pont).
- 13 A kérdést előterjesztő bíróság egyébiránt rámutat arra, hogy az ilyen értelmezés a Bíróságnak pont azokból az ítéleteiből következik, amelyekben viszont a fent említett másik nemzeti ítélkezési gyakorlatbeli irányvonal által követett eltérő értelmezés alapul (1986. július 10-i Licata kontra CES ítélet, C-270/84, 31. pont; 1999. június 29-i Butterfly Music ítélet, C-60/98, 24. pont; 1970. április 14-i Brock ítélet, C-68/69, 6–9. pont; 2018. január 24-i Pantuso és társai ítélet, C-616/16 és C-617/16, 37. pont; Centeno Mediavilla és társai kontra Bizottság ítélet, 64. pont; Bizottság kontra Freistaat Sachsen ítélet, 33. és 53. pont; Gavieiro Torres ítélet, 90. pont; INPS-ítélet, 52–55. pont; Volvo ítélet, 99–104. pont, valamint az említett Pokrzeptowicz-Meyer ítélet és Kuso ítélet).
- 14 A kérdést előterjesztő bíróság ilyen körülmények között úgy ítéli meg, hogy az 1999/70/EK irányelv 4. szakaszának – a Bíróság uniós jog visszaható hatályának tilalmára és a valamely új jogszabály múltban létrejött helyzetek „jövőbeli hatásaira” való alkalmazhatóságára vonatkozó ítélkezési gyakorlata tükrében értelmezett – 1. pontját úgy kell érteni, hogy az a felperes és a C. N. R. között 1993. november 2. és 1995. március 31., valamint 1995. augusztus 1. és 2000. augusztus 1. között fennálló, határozott ideig tartó munkaviszonyokra nem vonatkozik, mivel azok mindegyike az irányelv átültetési határidejének lejártát megelőzően jött létre és szűnt meg. Az említett szakasz viszont vonatkozik a felperes és a C. N. R. között 2000. szeptember 4. és 2001. szeptember 30. között fennálló határozott ideig tartó munkaviszonyra, mivel az az irányelv átültetési határidejének lejártakor még fennállt.